

ایران و تصویر خاور میانه جدید

سیدهادی عظیمی
عضو شورای مرکزی حزب اتحاد ملت ایران اسلامی

خاورمیانه در طول یک‌سال گذشته و از حادثه هفت اکتبر تا شهادت سیدحسین نصرالله و حملات اسرائیل به لبنان، حوادثی پشت سر گذاشته است که نشان از عدم توازن در نظام قدرت خاورمیانه دارد. اسرائیل در سبعانه‌ترین شکل ممکن به نسل‌کشی در غزه مشغول است و می‌خواهد گستره جنگ را به لبنان بکشانند. حامیان غربی اسرائیل نیز جز همراهی و سکوت کاری نمی‌کنند. به شهادت رساندن اسماعیل هنیه در تهران و سیدحسین نصرالله در لبنان نیز دو اقدام مهم رژیم اسرائیل برای کنشاندن ایران به صحنه جنگ بوده است. پاسخ ایران به اسرائیل براساس ماده ۵۱ منشور سازمان ملل متحد، از منظر حقوقی قابل توجیه است. ولی مهم‌تر از نگرش حقوقی به‌مسئله جدال بین ایران و اسرائیل فهم سیاسی از آن است که عرصه تقابل‌ها را معنادار می‌سازد. سه‌نوع نگرش کلان‌به‌سیاست خارجی در نهادهای تصمیم‌گیری و عرصه‌سیاست ایران وجود دارد:

نگرش اول، ایران‌گرایانه است که ایران را نقطه کانونی سیاست خارجی قرار می‌دهد و منافع ملی ایران را مقدم می‌داند. نگرش دوم، اسلام‌گرایانه است. به وحدت جهان اسلام اهمیت می‌دهد و ایران را به‌عنوان یکی از اجزای جهان اسلام تعریف می‌کند. نگرش سوم، انقلاب‌گرایانه است که هدف خود را تغییرات بنیادین در عرصه جهانی و منطقه‌ای می‌داند.

هرکدام از نگرش‌های فوق نوعی پاسخ را در مقابل شرایط موجود پیشنهاد می‌کنند. رویکردهای فوق یا نگرشی رئالیستی به سیاست دارند و نظام قدرت را در عرصه بین‌الملل می‌پذیرند یا از منظر ایده‌آلیستی به تحولات بین‌الملل می‌نگرند و می‌خواهند عرصه بین‌الملل را به صورت کامل دگرگون کنند. جدال‌های متفاوت به سیاست خارجی در ایران ذیل بر خودهای بین سه نوع نگرش فوق و دو رویکرد رئالیسم و ایده‌آلیسم به روابط بین‌الملل شکل می‌گیرد. در ادوار مختلف عرصه سیاست خارجی ایران را جدال‌های بین نگرش‌های فوق در سیاست داخلی برساخته‌اند و بر تصمیم‌سازی‌ها تأثیر گذاشته‌اند. در حوادث اخیر نیز حضور سه نوع نگرش و دورویکرد فوق به چشم می‌خورد. نظام جمهوری اسلامی در طول چهاردهه گذشته ترکیبی از رئالیست و ایده‌آلیست را پیگیری کرده است. در این روش ترکیبی ضمن اینکه نظم موجود پذیرفته شده است؛ ولی از فرصت‌های ممکن در جهت تغییر در نظم موجود به‌ویژه نظم منطقه‌ای استفاده می‌شود. این روش ترکیبی ضمن اینکه فرصت‌های مهمی را در برابر ساختار سیاسی گشوده است؛ ولی محدودیت‌هایی را به همراه داشته است. از جمله اینکه توان ایران با اهدافی که پیگیری می‌کند، همخوانی ندارد. هزینه‌هایی که برای تغییر نظم موجود به‌نظم مطلوب وجود دارد، بسیار بالاست. ایران سرزمینی تاریخی در منطقه‌ای با تاریخی پرآشوب است. منطقه‌ای که به درازی تاریخ خود شاهد

تحولات متفاوت و آشوب‌های متوالی بوده است. این آشوب‌ها بر مبنای بسترهای مختلف شکل گرفته است. آخرین آشوب منطقه خاورمیانه در غزه رخ داده است که محصول حضور استعمارگرایانه اسرائیل در منطقه است. حضوری که نمی‌توان آن را نادیده گرفت و با وجود حامیان قدرتمند آن هزینه‌های سنگینی بر منطقه تحمیل کرده است. غزه را می‌توان تصویر خاورمیانه جدید موردنظر اسرائیل دانست. هر نوع مخالفت با اسرائیل در این خاورمیانه جدید با برخورد‌های نظامی روبه‌رو خواهد شد. این تصویر نوعی قبیله‌گرایی است که ظاهری موجه دارد؛ ولی در باطن مان لشکرکشی‌های قبیله‌ای را یادآور می‌شود. در این تصویر جدید قبیله حاکم بر اسرائیل با حمایت غرب عنان منطقه را در اختیار می‌گیرد. این نوع قبیله‌گرایی با هر سه نوع رویکرد ایران‌نگرایی، اسلام‌گرایی و انقلابی‌گرایی در ایران در تضاد است. هر چند که اسرائیل می‌کوشد تا با ظاهری متمدن با نارااضیان ایران بر خورد کند؛ ولی نمونه رفتارهایش با فلسطینی‌ها در طول هفت‌دهه گذشته و به‌ویژه عملکرد شنيع در غزه، نشانه بارز دروغ‌گویی و ریاکاری است.

این نوع قبیله‌گرایی، ایران قوی را نمی‌پسندد و گمان دارد که با ایجاد آشوب، زمینه ضعیف‌سازی ایران و پیشبرد برنامه‌های خود را فراهم سازد و می‌تواند تصویر «خاورمیانه جدید» را به واقعیت تبدیل کند. پاشنه آشیل سیاست خارجی ایران در این زمینه، نه در نگرش رئالیستی و ایده‌آلیستی به عرصه سیاست که در فقدان پشتوانه گسترده سیاست خارجی در جامعه است. مهم‌تر از جدال با دشمن، افتاع جامعه در مورد ادامه این مسیر است. جامعه می‌تواند در مورد مسائل مختلف سیاسی اختلاف‌نظر داشته باشد؛ ولی در برابر عملکرد دشمنان وجود وحدت حد اکثری لازم و ضروری است. وحدتی که بتواند مشروعیت لازم را برای گذر از شرایط دشوار فراهم سازد. تصویر جدید خاورمیانه که اسرائیل آن را پیگیری می‌کند، تصویری استعماری و قبیله‌گرایانه است. در این تصویر، قبیله اسرائیل با همراهی مسلمانان عرب سنی مذهب، ایران شیعه را به حاشیه می‌برند و تضعیف می‌کنند.

مهم‌ترین عرصه جدال بین ایران و رژیم‌صهیونیستی در عرصه جنگ افزار نیست؛ بلکه در ارائه تصویری است که می‌خواهند از خاورمیانه مطلوب خود ارائه دهند. ایران همانگونه که باید در سیاست داخلی به سمت اجماع‌سازی حرکت کند که وحدت حد اکثری را به وجود آورد، در عرصه منطقه نیز نیازمند اجماع حد اکثری بین مسلمانان است. ارائه تصویری از ایران که می‌خواهد کشورهای منطقه را ببلعد، مطلوب اسرائیل است که از جمله‌فرازهای سخنرانی نتانیاهودر سخنرانی سازمان ملل متحد بود. نتانیاهومی‌کوشد در برابر ایران به نارضایتی داخلی دامن بزند و کشورهای منطقه را علیه ایران با خود متحد کند. در برابر روش فوق، اجماع‌سازی بین ایرانیان در برابر دشمن خارجی از طریق گفت‌وگو و نزدیکی بین ایران با کشورهای منطقه و تنش‌زدایی حد اکثری بین ایران و کشورهای منطقه دو گام مهم و ضروری هستند؛ دو گامی که با افزایش قدرت منطقه‌ای ایران زمینه‌های جنگ را کاهش می‌دهند، بر قدرت ایران می‌افزایند و تصویر خاورمیانه قبیله‌ای مطلوب اسرائیل را برهم می‌زند.

آیت‌الله خامنه‌ای در خطبه‌های نماز جمعه مطرح کردند:

نه تعلل نه شتاب‌زدگی

گروه خبر: مقام معظم رهبری روز گذشته در خطبه‌های نماز جمعه اتحاد و همبستگی مسلمانان را موجب برخورداری از رحمت و عزت الهی و پیروزی بر دشمنان خواندند و تأکید کردند: «بر اساس احکام دفاعی اسلام، قانون اساسی جمهوری اسلامی و قوانین بین‌الملل، کار درخشان نیروهای مسلح ایران در مجازات رژیم خون‌آشام صهیونیستی کاملاً قانونی و مشروع بود و جمهوری اسلامی هر وظیفه‌ای در این زمینه احساس کند، بدون تعلل یا شتاب‌زدگی، با قدرت و صلابت و قاطعیت انجام خواهد داد.»

در این مراسم آیت‌الله خامنه‌ای همچنین مجاهد شهید سیدحسین نصرالله را مایه فخر و چهره محبوب دنیای اسلام و زبان گویای ملت‌های منطقه خواندند و افزودند: «اثرگذاری شخصیت پرچمدار مقاومت و مدافع شجاع مظلومان پس از شهادتش بیشتر خواهد شد و ملت‌های منطقه و مجاهدان فی‌سبیل‌الله، پیام شهادت او یعنی ایمان و توکل بیشتر، اتحاد مستحکم‌تر، ادامه قوی‌تر و بدون تردید مبارزه تا شکست و نابودی دشمن صهیونیستی را با همه وجود دنبال خواهند کرد.» رهبری در تبیین سیاست قرآنی «همبستگی مسلمانان» گفتند: «ولایت مسلمانان به معنای پیوستگی و همدلی و همکاری، یاری عزتمندان و حکیمانه پروردگار را در پی دارد که نتیجه آن، غلبه بر موانع و پیروزی بر دشمنان خواهد بود.»

ایشان نقطه مقابل این سیاست الهی را سیاست تفرقه‌انگیز مستکبران و متجاوزان عالم دانستند و افزودند: «امت اسلامی از سیاست «تفرقه‌بینی‌داز و حکومت کن» مستکبران، صدمات فراوان دیده اما امروز، روز بیداری مسلمانان است و نباید اجازه داد این سیاست شوم تکرار شود.»

آیت‌الله خامنه‌ای با اشاره به سیاست‌های متفاوت نظامی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی دشمنان برای تفرقه‌انگیزی گفتند: «دشمن ملت ایران همان دشمن ملت‌های فلسطین، لبنان، مصر، سوریه، عراق، یمن و دیگر کشورهای اسلامی است و همه دستوره‌ای تهاجمی و تفرقه‌انگیز از یک اتاق فرمان صادر می‌شود و تنها تفاوت شیوه‌های متفاوت آن در کشورهای اسلامی است.»

رهبر انقلاب تأکید کردند: «هر ملتی اگر می‌خواهد به محاصره فلج‌کننده دشمن دچار نشود، باید بیدار باشد و به محض اینکه دشمن به سراغ ملتی رفت، به کمک آن ملت بنشاید و گرنه نوبت خود او خواهد شد.»

ایشان تأکید کردند: «باید کمر بند دفاع، استقلال طلبی و عزت را از افغانستان تا یمن و از ایران تا غزه و لبنان در همه کشورهای اسلامی، محکم ببندیم.»

رهبر انقلاب با اشاره به احکام روشن دفاعی اسلام درباره

مشروعیت و عقلائیت دفاع از خاک و خانه و منافع خود افزودند: «بر اساس قانون اساسی و همچنین قوانین بین‌المللی، دفاع ملت‌ها از جمله ملت فلسطین در قبال مهاجمان و اشغالگران، کاملاً مشروع و دارای منطقی مستحکم است و هیچ‌کس و هیچ مرکز و سازمان جهانی حق ندارد به آنها اعتراض کند.»

آیت‌الله خامنه‌ای همچنین با اشاره به مشروعیت کمک به ملتی که بر اساس اسلام، عقل و قوانین بین‌المللی، از خود در مقابل اشغالگران دفاع می‌کند، افزودند: «به همین علت هیچ‌کس حق ندارد به ملت لبنان و حزب‌الله لبنان درباره کمک به مردم مظلوم غزه و حمایت از قیام ملت فلسطین اعتراض کند.»

رهبری، عملیات طوفان الاقصی را که سال گذشته در همین ایام رخ داد، حرکتی درست، منطقی و منطبق بر قوانین بین‌المللی و حقوق ملت فلسطین خواندند و از دفاع جانانه لبنانی‌ها از مردم فلسطین تجلیل کردند.

▼ اقدام نیروهای مسلح کمترین مجازات رژیم غاصب

آیت‌الله خامنه‌ای بر همین اساس، اقدام درخشان چند شب قبل نیروهای مسلح کشورمان علیه رژیم صهیونیستی را کاملاً مشروع و قانونی خواندند و گفتند: «اقدام نیروهای مسلح ما کمترین مجازات برای رژیم غاصب صهیونی در برابر جنایت‌های حیرت‌آور آن رژیم خون‌آشام، گرگ‌صفت و سگ‌هاز آمریکا در منطقه بود.»

ایشان با تأکید بر اینکه جمهوری اسلامی هر وظیفه‌ای در این زمینه داشته باشد با قدرت و صلابت و قاطعیت انجام خواهد داد، افزودند: «ما در انجام این وظیفه نه تعلل و کوتاهی می‌کنیم نه دچار شتاب‌زدگی می‌شویم و آنچه معقول، منطقی و درست است طبق نظر تصمیم‌گیران نظامی و سیاسی در وقت خود عمل می‌شود، همچنان که این کار انجام شد و در آینده نیز اگر لازم باشد، انجام خواهد گرفت.»

رهبری در خطبه دوم نماز جمعه که آن را به عربی قرائت کردند خطاب به همه امت اسلام در سراسر جهان و به‌صورت ویژه خطاب به ملت عزیز لبنان و فلسطین، گفتند: «لازم دانستم تکریم از برادرم و عزیزم و مایه فخرم، چهره محبوب دنیای اسلام و زبان گویای ملت‌های منطقه، گوهر درخشان لبنان، جناب سیدحسین نصرالله رضوان‌الله علیه در نماز جمعه تهران برگزار شود.»

ایشان با تأکید بر اینکه همه در فقدان بزرگ شهادت سید عزیز، مصیبت‌زده و جداً عزاداریم، افزودند: «البته عزاداری ما به معنی افسردگی و پریشانی و نومییدی نیست بلکه از جنس عزاداری برای سیدالشهداء حسین بن علی علیهما‌السلام است یعنی زنده‌کننده و

ارزیابی کارشناسان سیاسی از سخنان رهبری در نماز جمعه دیروز

خطابه آرامش‌بخش

گروه خبر: بخش‌های مختلف خطبه‌های مقام رهبری که به زبان‌های فارسی و عربی ایراد شد، مورد استقبال، واکنش و تحلیل رسانه‌ها و تحلیلگران داخلی و خارجی قرار گرفت. ما در هم‌میهن، بر آن شدیم تا نظرات مختلف درباره این سخنان را منعکس کنیم.

▼ مواضع رهبری بر اساس موازین حقوق بین‌الملل بود

محمود صادقی، استاد دانشگاه تربیت مدرس و فعال سیاسی اصلاح‌طلب در تحلیل سخنان رهبری در نماز جمعه روز گذشته، به هم‌میهن گفت: «به نظر می‌رسد که مجموعه تصمیم‌گیرندگان عالی نظام یک راهبرد حساب‌شده و دقیق را در برخورد با تحولات جاری در پیش گرفتند. براساس این راهبرد عمل و از اقدامات احساسی، هیجانی و حساب‌نشده دوری می‌کنند. پس از ترور شهید اسماعیل هنیه در تهران فضای جامعه حالت خاصی به خود گرفته بود. حداقل بخش‌هایی از جامعه انتظار واکنش قاطع، انقلابی و سریع داشتند. ولی تقریباً سه ماه طول کشید تا ایران به اقدامات اسرائیل واکنش نشان دهد. این مسئله نشان می‌داد که ایران صبر استراتژیک در پیش گرفته و سپس بر اساس صحبت‌های برخی مقامات سیاسی و نظامی مشخص شد که ایران در این مدت با کشورهای دیگر و قدرت‌های جهانی در تعامل بوده و گفته بودند که شما خوبشتنداری کنید تا مذاکرات آتش‌بس به نتیجه برسد.»

وی افزود: «مشخص است که دیپلماسی و به تعبیری میدان به صورت توأمان اداره امور را بر عهده گرفتند. زمانی که این وعده محقق نشد و شرارت‌های اسرائیل هم تشدید شد که در نهایت خود را در ترور سیدحسین نصرالله نشان داد و تهدیدهای مستقیم نخست‌وزیر اسرائیل هم بیشتر شد، نظام به این نتیجه رسید که الان وقت پاسخگویی است.» نماینده مجلس دهم خاطر نشان کرد: «واکنش ایران نشان‌دهنده سطح بالای فناوری و اقتدار نظامی کشورمان بود. در این عملیات، با هدف‌گیری دقیق مقاصد و پرهیز از توسعه‌تتش

دستور ویژه برای حل مشکل ۱۴۰۱

نامه سعید حبیب‌ا رئیس سازمان امور دانشجویان وزارت علوم به رؤسای دانشگاه

گروه خبر: رئیس سازمان امور دانشجویان وزارت علوم در نامه‌ای به رؤسای دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری ابلاغ کرد که امکان ثبت‌نام دانشجویان محروم از تحصیل که حکم آنها در حال اجرا است (بدون ایجاد محدودیت در اخذ واحد) در مهلت حذف و اضافه فراهم گردد و به دانشجویان ذینفع اطلاع‌رسانی شود.

به گزارش هم‌میهن، متن نامه سعید حبیب‌ا، معاون وزیر علوم و رئیس سازمان امور دانشجویان به این شرح است:

رؤسای محترم دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری
با سلام و احترام؛

با تأسی به موضع رفت‌آمییز رهبر معظم انقلاب در عفو عمومی مورخ ۱۶ بهمن ۱۴۰۱ و پیرو دستور ریاست محترم جمهور در خصوص بازگشت دانشجویان محروم از تحصیل و بر حسب سازوکار تعیین‌شده توسط وزیر محترم علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان امور دانشجویان اقدام به بررسی و بازنگری در آرای صادره از کمیته‌های انضباطی نمود. در این بازنگری‌ها که با حضور کارشناسان زبده حقوقی و مدیران ذی‌ربط صورت گرفت، ملاحظه شد که پرونده‌های موضوع رسیدگی، مواجه با ایرادات حقوقی مسلم متعددی است که موجب نقض آرای صادره قبلی می‌گردد.

اکنون با عنایت به مراتب فوق و با توجه به آغاز سال تحصیلی و نظر به اینکه ابلاغ آرای صحیح قانونی، موجب از دست رفتن وقت ثبت‌نام در ترم جاری و تضییع حقوق دانشجویان می‌گردد، مقتضی است اقدامات ذیل، معمول و نتیجه به این

به گزارش هم‌میهن، ۲۶ شهریورماه امسال دستور مشابهی از سوی محمدرضا ظفرقندی، وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نیز برای توقف احکام دانشجویانی که در سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۱ تعلیق شدند، صادر شده بود.